

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою спеціальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету

 проф. Р.М. Простоловський
«___» ___ 2021 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОЇ ОЦІНКИ ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 122 «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ»
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
вспомогателі здобуття ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня)
молодшого спеціаліста, фізико-математичного факультету, спеціальності, магістра

Схвалено спеціальною радою факультету математики та інформатики
Протокол № 2 від 08 лютого 2021 р.

Голова спеціальної комісії

факультету математики та інформатики

проф. М.І. Шахрайчук

Схвалено навчально-методичною комісією факультету математики та інформатики
Протокол № 1 від «16» лютого 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії

факультету математики та інформатики

проф. М.С. Антонов

Голова фахової атестаційної комісії

проф. М.І. Шахрайчук

Відповідно:

доц. В.А. Сивачик
доц. А.М. Сієчук
ст. доц. Н.М. Воронина
ст. викл. Т.А. Коряк

Програма фахового випробування зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра / В.А. Сяський, А.М. Сінчук, В.М. Вороницька, Т.А. Кирик – Рівне: РДГУ, 2021. - 10 с.

Розробники:

Сяський В.А., кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики та прикладної математики РДГУ

Сінчук А.М., кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики та прикладної математики РДГУ

Вороницька В.М., старший викладач кафедри інформатики та прикладної математики РДГУ

Кирик Т.А., старший викладач кафедри інформатики та прикладної математики РДГУ

Рецензент:

Сафоник А.П., доктор технічних наук, професор кафедри автоматизації, електротехнічних та комп'ютерно-інтегрованих технологій НУВГП

Програма фахового випробування зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі здобуття ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників в межах освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінки відповідей вступників, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри інформатики та прикладної математики (протокол № 1 від 26 січня 2021 року).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
1. Дискретний аналіз	6
2. Вища математика	6
3. Програмування	6
4. Математична логіка та теорія алгоритмів	6
5. Алгоритми та структури даних	6
6. Теорія ймовірностей, ймовірнісні процеси та математична статистика	7
7. Бази даних та інформаційні системи	7
8. Об'єктно-зорієнтоване програмування	7
9. Теорія програмування	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму фахового випробування зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та для вступників, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра, складено на основі освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки» першого (бакалаврського) рівня освіти.

Метою Програми фахового випробування зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та для вступників, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра, є перевірка базових знань та умінь вступників з дисциплін спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» і включає найбільш важливий матеріал курсів: Дискретний аналіз, Вища математика, Програмування, Математична логіка та теорія алгоритмів, Алгоритми та структури даних, Теорія ймовірностей, ймовірнісні процеси та математична статистика, Базис даних та інформаційні системи, Об'єктно-орієнтоване програмування, Теорія програмування.

На фаховому випробуванні вступник повинен продемонструвати:

- глибину знань основних розділів фахових дисциплін;
- вміння формулювати визначення, доводити теореми;
- ілюструвати свої відповіді прикладами;
- встановлювати міжпредметні зв'язки.

Вступники повинні правильно і глибоко розуміти суть питання програмового матеріалу; аргументовано доводити теореми або основні математичні твердження, володіти навичками розв'язування задач.

Порядок проведення фахового випробування:

- вступні випробування проводять з використанням екзаменаційних білетів складеними кафедрою інформатики та прикладної математики РДГУ;
- пакети екзаменаційних білетів і екзаменаційні відомості отримують голови екзаменаційних комісій у день проведення вступного випробування; факт отримання екзаменаційних матеріалів голови екзаменаційних комісій засвідчують підписом у спеціальних журналах;
- зміст вступного випробування відповідає змісту Програми фахового випробування;
- додаткові питання формулюються виключно відповідно до змісту Програми фахового випробування;
- вступні випробування проводять тільки голова і члени екзаменаційної комісії, визначені наказом ректора;
- присутність сторонніх осіб (батьків, викладачів, які не є членами відповідної екзаменаційної комісії) на вступному випробуванні заборонена;
- зміни у складі екзаменаційних комісій дозволяються тільки на підставі наказу ректора;
- вступне випробування проводять не менше двох екзаменаторів, які оцінюють відповідь вступника, засвідчуючи її своїми підписами в аркуші усної відповіді, аркуші результатів вступних випробувань (екзаменаційному листі) та екзаменаційній відомості;
- голова екзаменаційної комісії засвідчує своїм підписом кожен з цих документів;
- аркуші усної відповіді та екзаменаційні листи голови екзаменаційних комісій повертають головам відбіркових комісій після вступного випробування в день його проведення;
- екзаменаційні відомості повертаються до приймальної комісії у день проведення вступного випробування, про що зазначається у журналі їх видачі і підтверджується підписом голови екзаменаційної комісії;
- допуск вступників до вступних випробувань здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань (екзаменаційного листа);
- вступні випробування проводяться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ;
- вступникам, які беруть участь в усних вступних випробуваннях, дозволяється мати при собі тільки ручку;

- вступники отримують тільки один комплект екзаменаційних завдань; заміна завдань не дозволяється;
- вступники мають право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань;
- під час вступних випробувань не дозволяється порушувати тишу, спілкуватися з іншими вступниками, користуватися електронними, друкованими, рукописними інформаційними джерелами;
- запис відповіді на екзаменаційні завдання здійснюється в аркуші усної відповіді, під якою ставиться підпис вступника, голови та членів екзаменаційної комісії;
- вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань;
- перескладання вступних випробувань не дозволяється.

Знання і уміння вступників оцінюються членами предметної комісії за шкалою оцінок від 1 до 200 балів відповідно до повноти і правильності відповіді на кожне з питань.

На проведення фахового випробування в усній формі відводиться 0,25 год. на одного вступника (відповідно до наказу МОН України від 27 серпня 2002 року № 450).

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Дискретний аналіз

- 1.1. Множини, операції над множинами, закони теоретико-множинних операцій.
- 1.2. Відношення, операції над відношеннями, спеціальні класи бінарних відношень: відношення еквівалентності та порядку.
- 1.3. Комбінаторика. Основні комбінаторні схеми. Правила суми та добутку. Розміщення, перестановки та комбінації з повтореннями та без.
- 1.4. Булеві функції. Елементарні булеві функції, суперпозиція функцій. Способи визначення. Канонічні форми булевих функцій, способи побудови канонічних форм. Мінімізація булевих функцій.
- 1.5. Графи. Поняття графа, підграфи, різновиди графів, операції над графами, властивості графів. Маршрути, ланцюги, шляхи, цикли, зв'язність графів.
- 1.6. Древа, властивості дерев. Планарні графи, необхідні та достатні умови планарності. Задача розфарбування графа..
- 1.7. Автомати Мілі та Мура, способи їх визначення. Умови автоматності.

2. Вища математика

- 2.1. Екстремум функції двох змінних (необхідна і достатня умови екстремуму).
- 2.2. Невизначений інтеграл. Інтегрування ірраціональних функцій.
- 2.3. Системи лінійних рівнянь та методи їх розв'язування.
- 2.4. Вектори та їх застосування.
- 2.5. Застосування диференціальних рівнянь до розв'язування практичних задач.
- 2.6. Системи диференціальних рівнянь при моделюванні процесів та явищ природи. Приклад.

3. Програмування

- 3.1. Мова програмування C++. Елементи мови. Алфавіт мови. Ідентифікатори, коментарі. Структура програми
- 3.2. Мова програмування C++. Стандартні типи даних. Змінні. Константи. Літерали.
- 3.3. Мова програмування C++. Вирази. Операції. Перетворення типів. Засоби вводу-виводу. Символьний тип. Логічний тип.
- 3.4. Мова програмування C++. Оператори: пустий, складений, переходу, розгалуження, множинного вибору.
- 3.5. Мова програмування C++. Оператори циклу. Перелічувальний тип.
- 3.6. Мова програмування C++. Одновимірні, багатовимірні масиви.

4. Математична логіка та теорія алгоритмів

- 4.1. Основні поняття формальної логіки: висловлення, значення висловлення, основні операції над висловленнями.
- 4.2. Поняття формальної теорії. Числення висловлювань та його властивості.
- 4.3. Предикати та операції над ними. Числення предикатів та його властивості.
- 4.4. Формальні моделі алгоритмів та алгоритмічно обчислюваних функцій. Теза Черча.
- 4.5. Алгоритмічно нерозв'язні проблеми. Формальна арифметика. Теорема Гьоделя.
- 4.6. Алгоритми та складність обчислень. Типи задач та їх звідність.

5. Алгоритми та структури даних

- 5.1. Класифікація структур даних. Масиви, множини, рядки, структури, об'єднання, файли.
- 5.2. Динамічні структури даних та алгоритми їх обробки. Однонапрямлені списки.
- 5.3. Динамічні структури даних та алгоритми їх обробки. Двонапрямлені списки.
- 5.4. Динамічні структури даних та алгоритми їх обробки. Бінарні дерева.
- 5.5. Графи як структури даних та алгоритми їх обробки.
- 5.6. Алгоритми пошуку елемента у структурах даних з прямим і послідовним доступом (прямий пошук, бінарний пошук).

- 5.7. Прямі алгоритми сортування масивів (пряме включення, прямий вибір, прямий обмін)

6. Теорія ймовірностей, ймовірнісні процеси та математична статистика

- 6.1. Випадкові події та операції над ними. Означення ймовірності. Задачі комбінаторного типу. Теореми додавання та множення ймовірностей. Формули повної ймовірності та Байеса.
- 6.2. Схема Бернуллі. Наближені формули схеми Бернуллі.
- 6.3. Одновимірні дискретні розподіли та їх характеристики.
- 6.4. Одновимірні неперервні розподіли та їх характеристики.
- 6.5. Ланцюги Маркова та їх характеристики.

7. Бази даних та інформаційні системи

- 7.1. Моделі подання даних.
- 7.2. Поняття та класифікація інформаційних систем.
- 7.3. Реляційна модель та операції реляційної алгебри Кодда. Реляційне числення Кодда, реляційна повнота.
- 7.4. Запити у термінах мови SQL та QBE.
- 7.5. Логічне проектування та розроблення реляційних баз даних.
- 7.6. Об'єкто-зорієнтовані системи керування базами даних (СКБД) та інформаційні системи.

8. Об'єктно-зорієнтоване програмування

- 8.1. Об'єктно-зорієнтоване програмування у порівнянні з процедурним. Основні принципи об'єктно-зорієнтованого програмування. Поняття класу, об'єкта. Стан і поведінка об'єкта. Інкапсуляція.
- 8.2. Класи та об'єкти. Протокол опису класу. Створення та ініціалізація об'єктів. Доступ до полів та методів. Використання специфікаторів доступу класу. Конструктори. Деструктори.
- 8.3. Масиви об'єктів. Вказівники на об'єкти. Динамічні об'єкти та масиви об'єктів.
- 8.4. Статичні змінні та функції класу.
- 8.5. Дружні класу функції. Дружні класи.
- 8.6. Вкладені об'єкти. Агрегація та композиція об'єктів.
- 8.7. Успадкування. Одиночне, множинне успадкування.
- 8.8. Статичний та динамічний поліморфізм.

Теорія програмування

- 9.1. Предмет та задачі теорії програмування. Теоретичні та прикладні аспекти програмування, їх взаємозв'язок. Чинники, що обґрунтовують важливість теорії програмування: помилки в програмному забезпеченні та їх наслідки, складність програмних систем та необхідність автоматизації їх побудови.
- 9.2. Основні методи подання синтаксису мов програмування. БНФ та їх модифікація. Граматики. Синтаксичні діаграми. Автомати.
- 9.3. Формальні мови та граматики. Ієрархія граматик Хомського. Операції над мовами. Розвиток понять формальної мови та породжуючої граматики. Визначення основних понять формальних мов. Ієрархія граматик Хомського. Операції над мовами.
- 9.4. Автоматні формалізми сприйняття мов. Машини Тьюрінга, Лінійно-обмежені автомати, магазинні автомати, скінченні автомати. Еквівалентність класів автоматів та породжуючих граматик.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою:

I рівень – початковий Відповіді вступника на теоретичні питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про сутність математичних категорій. У відповідях на практичні та творчі завдання вступник не виявляє самостійності, демонструє невміння аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу, приймати рішення.

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання.

III рівень – достатній. Вступник знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.

IV рівень – високий. Передбачає глибокі знання з фахових дисциплін; ерудицію, вміння застосовувати знання творчо, здійснювати зворотній зв'язок у своїй роботі, самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Відповідь вступника свідчить про його вміння адекватно оцінити власні здібності, можливості, рівень домагань, психологічні особливості; вибрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани, долати критичні ситуації тощо.

**Таблиця відповідності
рівнів підготовки значенням 200-бальної шкали оцінювання
відповідей вступників
під час вступного випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий Відповіді вступника невірні, фрагментарні, засвідчують відсутність розуміння програмового матеріалу в цілому.	0-99	незадовільно
Середній Відповіді вступника визначаються правильним розумінням суті питання програмового матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності у формулюваннях, доведеннях теорем. Завдання практичного характеру не розв'язані або у їх розв'язку допущено грубі алгоритмічні і обчислювальні помилки, що свідчить про поверхневий, фрагментарний характер знань вступника.	100-149	задовільно
Достатній Вступник демонструє правильне і глибоке розуміння суті питання програмового матеріалу, але при цьому при доведенні теорем або тверджень допускає окремі неточності не принципового характеру. В завданнях практичного характеру реалізація алгоритмів є неоптимальною. Комп'ютерні програми можуть містити окремі непродуктивні команди, які не спотворюють кінцевий результат.	150-179	добре

Високий Відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмового матеріалу; глибоким і аргументованим доведенням теорем або основних математичних тверджень. Реалізація алгоритмів поставлених задач є оптимальною, а комп'ютерні програми не переобтяженими зайвими непродуктивними командами.	180-200	відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійчук Ю.В., Комарницький М.Я., Іщук Ю.Б., Вступ до дискретної математики. Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 254 с.
2. С.Л. Кривий. Дискретна математика. Вибрані питання. Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська Академія", 2007. 354 с.
3. Боднарчук Ю.В., Олійник Б.В. Основи дискретної математики: Навч. посіб. К. : Вид. дім дім "Києво-Могилянська Академія", 2009. 178 с.
4. Вища математика: Навчальний посібник: у 2+х ч. / К.Г.Валеев, І.А.Джаладова - К.: КНЕУ, 2001, 2003. 236 с., 405 с.
5. Соколенко О.І. Вища математика. К.: Наукова думка, 2002. 236 с.
6. Жлуктенко В.І., Наконечний С.І. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1. Теорія ймовірностей. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська Академія", 2000. 387 с.
7. Оленко А.Я. Ймовірність і статистика. Навчально-методичний посібник.-К.: НаУКМА, 1999. 302 с.
8. С.С. Шкільняк. Математична логіка. Приклади і задачі: Навчальний посібник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. 145 с.
9. Лісовик Л.П., Шкільняк С.С. Теорія алгоритмів. К.: Вища школа, 2003. 264 с.
10. С. Прата. Язык программирования С++. Лекции и упражнения. Platinum Editor: пер. с англ. М.: ООО «ДиаСофтЮП», 2005. 1104 с.
11. Г.Шилдт С++: базовый курс. М.: Издательский дом «Вильямс», 2016. 624 с.
12. Майкл Мейн, Уолтер Савитч. Структуры данных и другие объекты в С++: 20е изд. М.: Вильямс, 2002. 832 с.
13. А.В. Ахо, Д. Хопкрофт, Д.Д. Ульман. Структуры данных и алгоритмы. М.: Вильямс, 2003. 484 с.
14. К. Дж. Кейт Введение в системы баз даних Пер. с англ. 8-е изд. М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. 1328 с.
15. Томас Коннолли, Каролин Бегг. Базы данных. Проектирование, реализация и сопровождение. Теория и практика. - 3-е изд. М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. 1436 с.
16. М.С. Львов, О.В. Співаковський. Вступ до об'єктно-орієнтованого програмування. К.: Вища школа, 2005. 209 с.
17. Гради Буч, Роберт А. Максимчук, Майкл У. Энгл, Бобби Дж. Янг, Джим Коаллен, Келли А. Хьюстон. Объектно-ориентированный анализ и проектирование с примерами приложений. М.: Вильямс, 2008. 720 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. fmi-rshu.org.ua
2. Public\факультет математики та інформатики\БАКАЛАВР\Комп'ютерні науки\[Назва дисципліни] – навчально-методичні комплекси дисциплін для студентів спеціальностей 122 – Комп'ютерні науки та 6.040302 – Інформатика освітній ступінь «Бакалавр»